

AYDIN, E. Türk Runik Bibliyografyası, Bilge Kültür Sanat Yayınları, İstanbul, 2017, ss. 301, ISBN: 978-605-9521-42-0

Erдем UÇAR

Prague/Czech Republic
E-mail: merdemu@gmail.com

Türk Runik harfli metinler üzerine yapılan ilk çalışma olarak İsveçli memur STRAHLENBERG'in 1730'da Almanca olarak bilim âlemine sunduğu *Das Nord- und Östliche Theil von Europa und Asia* başlıklı eser gösterilmektedir. XIX. yüzyılda Moğolistan'a yapılan keşif gezilerinden ve THOMSEN'in Türk Runik yazısını keşfetmesinden sonra, Türk Runik harfli metinler üzerine yapılan filolojik çalışmalar hızla artmaya başlamıştır. Tanıtımını yapacağımız *Türk Runik Bibliyografyası* başlıklı eser bu metinler hakkında çıkan farklı zaman dilimlerindeki ve dillerdeki literatürü kronolojik olarak listeleyen önemli bir kılavuzdur.

Kaynakçanın ilk versiyonunda (2008) 2337 adet, ikinci versiyonunda (2010) 3051 adet ve nihayet elimizdeki son versiyonda toplam 4116 adet künyenin bibliyografik envanteri toplanmıştır.

Eserin başında bibliyografik envanterde kullanılan kısaltmalar sıralanmıştır. Kısaltmalar, üç farklı kategoriye ayrılmıştır: 1. *Sürelî Yayınların Kısaltmaları* (s. 15-21), 2. *Eser Kısaltmaları* (s. 21-33), 3. *Diğer Kısaltmalar* (s. 33-34). Burada bir hu-

susa dikkat çekmek isterim. Sadece bir ya da iki künyenin yer aldığı bazı kaynaklarda kısaltma tercih edilmiştir, örneğin *Sibirya Araştırmaları, I. Uluslararası Öğrenciler*, vs. Kısaltma kullanılırken en az 3 künyeyi içerme şartının aranması, okuyucu açısından daha faydalı olacak ve kaynakçanın kullanımını da kolaylaştıracaktır.

Çalışmanın ikinci ve esas bölümü kaynakların sıralandığı *Bibliyografya* (s. 35-253) kısmıdır. Burada, Türkçe, İngilizce, Almanca, Fransızca, Rusça, Japonca, Çince, vs. gibi muhtelif dillerde yayımlanan çalışmaların künyesi kronolojik olarak sıralanmıştır. Türk Runik harfli metinler üzerinde dünyanın farklı coğrafyalarında ve dillerinde çalışmaların yapılması şüphesiz çok kıymetlidir. Böyle bir kaynakçanın da yapılmasını zorunlu kılan nedenlerin başında şüphesiz bu durum gelmektedir. Burada toplam 4116 adet künye listelenmiştir. Listede eksiklerin olması gayet doğaldır. Uzun bir geçmişi olan böyle bir literatürde ufak eksiklerin olmasına şaşırılmamalıdır. Zaten kaynakça belirli aralıklarla güncellendiği için eksiklerin giderilmesi de oldukça kolay bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

Kaynakçanın yeni versiyonunda iki yeni değişiklik dikkati çekmektedir. Bir yayının tercümesi varsa, tercüme künyenin yayında kaynakçadaki sıra numarasıyla zikredilerek okuyucunun kolaylıkla karşılaştırma yapması sağlanmıştır. İkinci değişiklik olarak, bir çalışmanın tanıtması yayımlanmışsa, o da aynı şekilde künyenin yayında kaynakçadaki sıra numarasıyla gösterilmiştir.

Künyelerin gösterimiyle ilgili küçük bir eleştirimi dile getirmeden geçemeyeceğim. Kaynakçaya Çince çalışmalar da dâhil edilmiştir. Çince işaretler, pinyin karşılığı ile gösterilmiştir. Çin’de yapılan çalışmaların kaynakçada bulunması şüphesiz çok kıymetlidir. Ancak bunların Türkçe tercümelerinin parantez içerisinde verilmesi şüphesiz okuyucu açısından daha faydalı olacaktır.

Kaynakçanın sonunda dizinler bulunmaktadır. Yazar, dört farklı dizin sunarak kaynakçasının okuyucu açısından kullanımını kolaylaştırmıştır: 1. *Yazar Dizini* (s. 255-274), 2. *Konu Dizini* (s. 275-286), 3. *Sürelî Yayın Dizini* (s. 287-298), 4. *Kısaltılmış Eserler Dizini* (s. 299-301). Kaynakçadaki ham künyeler, yazarın sunduğu analitik dizinler sayesinde anlam kazanmakta ve araştırmacılara büyük fayda sağlamaktadır.

Türk Runik harfli metinler hakkında erken dönemde Türkiye dışında birçok çalışma yapılmasına rağmen, son yıllarda bu sahadaki yayın trafiğinin ülkemizde hızlanması oldukça sevindiricidir. Böyle bir kaynakçanın bir Türk tarafından hazırlanması ise ayrıca bizi mutlu etmiştir. Eski Türk filolojisine kazandırdığı bu faydalı kılavuz dolayısıyla yazarı tebrik ederim.